

TUDOMÁNYOS ÉLET

ESEM' 86

(Az Ökonometriai Társaság Európai Konferenciája)

1986. szeptember 1–5 között (1972 után) immár másodszor Budapesten tartotta Európai Konferenciáját az Ökonometriai Társaság (Econometric Society). Az évente megrendezett regionális összejövetelek és az ötévente sorra kerülő világkonferenciák a gazdaságelmélet, a matematikai-közgazdaságtan és az ökonometria művelőinek, kutatóinak talán legszínvonalasabb, legtartalmasabb találkozói.

Ez alkalommal 29 ország több mint 500 szakértője vett részt az Akadémia székházában megtartott konferencián. A hét párhuzamos szekcióban, 77 szekcióülésen kb. 330 előadás hangzott el. Ez bizonyult egyben a rendezvény egyik legnagyobb hátulütőjének is, mivel gyakorlatilag lehetetlen volt szakmailag áttekinteni ezt az előadás-rendeteket. Úgy tűnik ez a sikeres konferenciák ára. Sajnálatos módon a vártnál kevesebb résztvevő érkezett a szocialista országokból, ami egyrészt a (relative) magas részvételi költségeknek tudható be, másrészt pedig annak, hogy az elbírálásra benyújtott előadás-tervezetek többségét a programbizottság tagjai nem ítélték aktuálisnak vagy kellő színvonalúnak (megjegyzendő, hogy a 16 tagú ökonometriai programbizottságnak egyetlen szocialista országból való tagja sem volt).

A hagyományoknak megfelelően a szekcióüléseken kívül két központi előadás van hivatalosan a konferencia „szakmai hangulatát” megadni. A Fisher–Schultz előadást *Robert Wilson* (Stanford Business School) tartotta „Hatékony és kompetitív adagolás” címmel. (Előadását e számunkban teljes terjedelmében közöljük. Szerk.) „Ökonometria és gazdaságpolitikai elemzés” című elnöki előadásában *Michael Bruno* (Hebrew University) az izraeli gazdaság stabilizációs programját és az alátámasztására szolgáló ökonometriai modellt ismertette. A témából adódóan az infláció és a pénzügyi hatások elemzése került előtérbe, mind a modellspecifikáció, mind a különböző szimulációk eredményeinek ismertetésekor.

A szekcióelőadások mind tematikájukban, mind megközelítési módjukban természetesen rendkívül különbözőnek bizonyultak. Megfigyelhető volt azonban néhány általános tendencia, melyekre érdemes kitérni. Központi szerepe volt az információ fogalmának és kezelésének, tükrözve azt a felismerést, hogy egy modell használhatóságát a bemenő és az ettől függő kimenő információk is nagymértékben befolyásolják, meghatározzák. A determinisztikus (matematikai-közgazdasági) modelleknél a hiányos és korlátozott információ problematikája került a legtöbbször terítékre, míg az ökonometriai modelleknél az adatbázis szélesítése (panelmodellek), külső információk használata (bayesi módszerek) és a többletinformációt nyújtó számítógép intenzív módszerek (bootstrap) tárgyalása fémjeltek e kérdéskört.

A modellek tartalmára vonatkozóan érezhetően háttérbe szorultak a makro nemzetgazdasági modellek, míg a nemzetközi gazdasági összefüggéseket formalizáló, valamint a mikrofolyamatokat elemző modellek előtérbe kerültek. Érthető okokból a munkanélküliség és az általa felvetett problémák is szép számmal szerepeltek az előadott témák között.

A gazdaságelméleti (matematikai-közgazdasági) szekciókban bemutatott modellek főbb tematikai súlypontjai a következők voltak:

— *Nemzetközi gazdaság.* Az árfolyamok és a tőkeáramlás kérdéseit, valamint a pénzügyi és költségvetési politika szerepét tárgyalták a leggyakrabban.

— *Mikrogazdaság.* Sok előadás foglalkozott az üzleti alku stratégiák, taktikák modellezésének kérdéseivel, gyakran felhasználva a játékelmélet eszköztárát. Szintén több modell elemezte a vállalati méret, vállalati viselkedés problematikáját, valamint a vállalati növekedés tényezőit. A háztartások viselkedése is számos vizsgálat tárgyát képezte, különös tekintettel a kiadások szerkezetére és racionalitására. Ezek alapjául az egyre bővülő panel adatbázisok szolgáltak.

— *Munkanélküliség.* A munkanélküliség és a gazdasági fejlettség (struktúra és munkanélküliség stb.), a kollektív szerződések és a munkaerőpiac (a szakszervezetek szerepe, képzés-átképzés stb.), valamint a munkanélküliség és a nemzetgazdaság (munkanélküliség elmélet stb.) kérdéseit vizsgálták a legtöbbször a modellezők.

A fentiek mellett számos előadás foglalkozott adópolitikai és hitelpiaci kérdésekkel, valamint játékelmélettel.

Az *ökonometriai szekciók* előadásainak főbb modellezési súlypontjai a következők voltak:

— *Nemzetközi gazdaság.* Elsősorban az árfolyammozgásokat és a nemzetközi pénzügyi piacot vizsgálta sok modell.

— *Mikro gazdaság.* E kérdéskörben sok téma merült fel. Szó volt — szinte törvényszerűen — fogyasztási modellekről, élettartammodellekről, racionális várakozásokról, valamint részpiaci disequilibrium-modellekről, de számos előadó foglalkozott a fogyasztás-megtakarítás-kereslet hármassal valamely részproblémájával is.

— *Munkanélküliség.* A témába vágó modellek igen széles kört fogtak át, a munkaerő-kínálat, munkaerőpiac kérdéseitől kezdve a kényszernyugdíjazások által felvetett kérdésekig.

További előadások foglalkoztak a gazdasági és pénzügyi politika egy-egy részterületének modellezésével, tőke-évjárat modellekkel, valamint az örökzöld termelési függvényekkel.

A módszertani előadások a hagyományos témakörökön túl (mint például a hipotézis-tesztelés vagy a különböző esztimátorok aszimptotikus és kisminta tulajdonságainak vizsgálata) számos érdekes és fontos kérdéskört feszegettek. Ilyenek voltak például a választási eljárások, módszerek különböző modellspecifikációk között, a változó koefficiensű modellek elmélete, a változó struktúrák modellezése, valamint az aggregáció-dezaggregáció problémája. Könnyű észrevenni, hogy e kérdéseket, témákat a gyakorlati ökonometriai modellezés vetette fel, mutatva, hogy napjainkban az ökonometriai modellezés és a statisztikai-módszertani kutatás sokkal szorosabban összefonódott, mint eddig bármikor.

Érezhető az eddigiekből, hogy a bőség zavarában nemcsak az egyes előadásokat, de még a tágabb témaköröket sem lehet igazán összefogni, bemutatni. Vélhetőleg erre nincs is szükség, mivel minden érdeklődő számára a helyi szervezőbizottságnál elérhető a résztvevők címlistája és az előadás-kivonatok kötete, amelyek segítségével közvetlenül a szerzőkhöz fordulhatnak bővebb információért egy-egy előadást vagy témát illetően.

MÁTYÁS LÁSZLÓ

Köszönet a kötet lektorainak

A Szigma 1986. évfolyamához benyújtott cikkeket — a Szerkesztőség állandó munkatársain kívül — a következő külső munkatársak lektorálták:

Barát Mária
Bánkóvi György
Bródy András
Chikán Attila
Csernátony Csaba
Dobó Andor
Éltető Ödön
Fekecs Gábor
Forgó Ferenc
Frigyes Ervin
Halpern László
Harnos Zsolt

Heppes Aladár
Hunyadi László
Klafszky Emil
Kovács Margit
Körösi Gábor
Lengyel Imre
Medvegyev Péter
Meszéna György
Paizs János
Papp Ottó
Vita László
Vízvári Béla

Zalai Ernő

Áldozatkész munkájukért ezúton is köszönetet mond a *Szerkesztőség*.

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat főigazgatója
Műszaki szerkesztő: Sándor István

A kézirat a nyomdába érkezett: 1987. május 12. — Terjedelem: 8,4 (A/5) ív
88.16652 Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat, Budapest. — Felelős vezető: Hazai György